

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№10

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref



ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025



IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 1084 sahifa.

2025-yil, 21-oktyabr

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.



IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.



MUNDARIJA

QAYTA TIKLANUVCHI YASHIL ENERGIYA: BARCHA UCHUN MUHIM MASALA.....	13
Muxiddin Kalonov	
MOLIYAVIY INNOVATSIYALAR: IQTISODIY MOHIYATI, QO'LLANILISHI VA RIVOJLANISHI.....	19
Quliyev Begimqul Melikovich	
SAVDO KORXONALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STATISTIK TAHLIL USULLARIDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI.....	24
Sabirova Oysuluv Shonazarovna	
KORXONANING MEBEL MAXSULOTLARI BOZORIDAGI O'RNINI KENGAYTIRISH USULLARI	30
Musayeva Shoirazimovna	
IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSIYA KO'RSATKICHLARI TIZIMINING FUNKTSIONAL JIHATI.....	35
Alabayev Sobitxon	
MAMLAKATIMIZDA MAHSULOTLARNING MUVOFIQLIGINI BAHOLASH AMALIYOTI.....	40
Zakirov Ansabxon Akaidinovich	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	48
Саидахмедова Аида Мирзаевна	
KORXONALAR FAOLIYATIDA DEBITOR VA KREDITOR QARZDORLIKNI BOSHQARISH	55
Mirzayev Ozod Furkatovich	
AHOLI PUL DAROMADLARI VA HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISH KO'RSATKICHLARI O'RTASIDAGI EKONOMETRIK TAHLIL.....	59
Qodirov Farrux Ergash o'g'li	
BUDJET RESURSLARI SHAKLLANISHIDA HUDUDNING SOLIQ SALOHİYATINI OSHIRISH VA MOLIYAVIY BARQARORLIK.....	64
Yuldashev Adhamjon Axadjonovich	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY RIVOJLANISHI TUSHUNCHASIGA NAZARIY YONDASHUVLAR.....	69
Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
МЕТОДИКА УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ ПОТОКАМИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	73
Минутдинова Лилия Тагировна, Машарипов Озод Алимович	
ГАРМОНИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО	78
Абдужалилова Дилноз Абдусаттаровна	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA SMART TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARBLIGI	84
Sobirjonov Muxiddin Toxirjon o'g'li	
TO'LOVGA QOBILIYATSIZLIK HOLATIDAGI KORXONALARDA TUGATISH BALANSINI TUZISH.....	90
Nabiyev Gofurjon Nosirjon o'g'li	
O'ZBEKISTON SANOATINING "YASHIL" IQTISODIYOTGA O'TAYOTGANLIGI: IMKONIYATLAR VA CHEKLOVLAR	96
Habibullayev Oybek Asliddin o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT KONTSEPTSIYASINING EVOLYUTSIYASI VA ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR.....	102
Allayarov Suxrob Rustamovich	
O'ZBEKISTONDA TO'G'RIDAN-TO'G'RI CHET EL INVESTITSIYALARINING MILLIY IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI	107
Raxmatov Adxam Itolmasovich, Boynazarova Matluba Xatamovna	



HUDUDIY IJTIMOY TENGLIK VA KAMBAG'ALLIKNI YUMSHATISHDA MEHNAT RESURLARI OMILLARI.....	114
Durumov Temur G'olibovich	
TRANSPORT TARMOG'I VA MILLIY IQTISODIYOTNING ASOSIY TARMOQLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIKNI MODELLASHTIRISH (SURXANDARYO VILOYATI MISOLIDA)	121
Turayev Baxtiyor Ergashevich, Aymatov Sirojiddin To'raqul o'g'li	
РОЛЬ ЭНЕРГЕТИКИ В ФОРМИРОВАНИИ УСТОЙЧИВОГО РОСТА ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Нигматуллаева Гулчехра Нуруллаевна	
O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI VA UNDA SIFAT MENEJMENTINING ROLI.....	139
Yuldashev Iskandar Bahromovich	
YER QA'RIDAN FOYDALANUVCHILARGA SOLIQ SOLISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	145
Zoxidov Ismatjon Yunusjon o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TURIZM INDUSTRIYASIDA INNOVATSION BIZNES-MODELLAR.....	151
Shaxinabonu Choriyeva	
AVTOTRANSPORT – EKSPEDITSIYA XIZMATLARI BOZORIDA MARKETING KONTSEPSIYASI	157
Ergasheva Mukhabbat Abdusamatovna	
“YASHIL” ENERGIYA ISHLAB CHIQUVCHI KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI SOLIQQA TORTISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	163
Toshtemirov To'liqin Toirjonovich	
DAVLAT IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SIYOSIY INSTITUTLARNING ROLI VA UNI KUCHAYTIRISH MEKANIZMLARI.....	166
O. Nurmuradov	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI BANK TEXNOLOGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH ASOSLARI	171
Meyliqulov Shaxboz Xolmamat o'g'li	
СВЯЗНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНЫХ И РЕГИОНАЛЬНЫХ СТРАТЕГИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ: ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ.....	176
Ташматов Гайрат Ровшанович, Содиков Авазбек Мадаминович	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI TURIZM SOHASINI RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	183
Zarikeyeva Miyasar Maratovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH TENDENSIYASI.....	187
Saidrahmatova Zuhaxon Saidazim qizi	
O'ZBEKISTON KONCHILIK SANOATI KORXONALARIDA INVESTITSION JARAYONLARNI BOSHQARISH VA INNOVATSION XAVFLARNI KAMAYTIRISH STRATEGIYALARI	192
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
O'ZBEKISTONDA QULAY INVESTITSIYA MUHITINI SHAKLLANTIRISH MUAMMOLARI.....	196
Xuramov Zafar Rajabaliyevich	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARIDA XOMASHYO TA'MINOTI BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORIJ DAVLATLAR TAJRIBASI.....	201
Zakirov Abduazim Abdurashidovich	
НОВЫЙ ЭТАП ПРИМЕНЕНИЯ РЫНОЧНЫХ МЕХАНИЗМОВ В ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	206
Махкамов Ибраим	
O'ZBEKISTONDA SUG'URTA BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI.....	213
Kushmuradov Oman, Ismoilov Sherzod Ismoil o'g'li	
GLOBALIZATSIYA SHAROITIDA MILLIY IQTISODIYOT NAZARIYASI.....	217
Mo'yidinov Xurshidbek Abdullayevich	
DORIVOR O'SIMLIKLARNI QAYTA ISHLASHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI	221
Usmonov Mirg'ulom Xoshim o'g'li	



BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA YERISHISHDA SUN'IY INTELLEKT TIZIMLARINI QO'LLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH (XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI MISOLIDA)	227
Nasrulloev Hayotjon Xabibulloevich	
НЕЙРОИНТУИТИВНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И ЕГО РОЛЬ В УПРАВЛЕНИИ РИСКАМИ В БИЗНЕСЕ.....	233
Ягудин Дмитрий Рустамович	
RESURLARNI SOLIQQA TORTISH AMALIYOTINING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI VA ULARNING MILLIY SOLIQ TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	240
Nasimdjanoov Yunusjon Zoxidovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI UCHUN QO'LLANILAYOTGAN SOLIQQA TORTISH MEXANIZMLARI	246
Akbarov Akramjon Ibragimzhonovich	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA "YASHIL" MARKETINGNI JORIY ETISHNING DOLZARB JIHATLARI	250
Bazarova Fayyoz Tuxtamurodovna	
INSON KAPITALI VA IQTISODIYOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI.....	255
Muzaffar Raximov	
UY-JOY KOMMUNAL XO'JALIGINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	259
Odamboyev Oybek Ravshanbek o'g'li	
INTERNATIONAL ORGANIZATIONS' APPROACHES TO ATTRACTING INVESTMENT IN HUMAN CAPITAL	268
Akhmadaliyeva Nikholakhon	
RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	273
Vohobov Hikmatillo Ma'mirjon o'g'li	
ФОРСАЙТ И ЭКОНОМИЧНЫЕ ИННОВАЦИИ КАК ДРАЙВЕРЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ТОРГОВЛИ САМАРКАНДА	280
Тохинова Гуллола Миркамолевна	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI BOSHQARISHDA KASB-HUNAR TA'LIMI BITIRUVCHILARINING O'RNI	287
Toshpulatov Sherzod Xaydarkulovich	
DIGITAL TECHNOLOGIES IN ECOTOURISM: INNOVATIVE STRATEGIES FOR ADVANCING GREEN TOURISM	292
Barno Erkayeva	
AGROTURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	296
Baymuradova Iroda Shermamatovna, Mardonova Zarifa Numonjonovna	
DAVLAT BUDJET NAZORATI TIZIMINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	301
B.Sh.Mirzayev	
YOSHLAR BANDLIGIDA KO'NIKMALAR NOMUTANOSIBLIGI MUAMMOLARI VA YECHIMLARI.....	307
Raxmatxo'jayev Axrorxo'ja Akmal o'g'li	
TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI TAHLIL QILISH VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI BAHOLASH.....	311
Oqboyev Alisher Rasuljanovich	
РЕИНЖИНИРИНГ БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ И ИХ РОЛЬ В РАЗВИТИИ БАНКОВСКОГО БИЗНЕСА.....	317
Рахимходжаева Нодира Саидрахаловна	
QISHLOQ XO'JALIGI TA'MINOT ZANJIRI JARAYONLARINING HOZIRGI HOLATINI TAHLIL QILISH.....	323
Ermonov Farrux	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI SHAKILLANTIRISH JARAYONIDA MOLIVAVIY NAZORATNI INNOVATSION TA'LIM YO'NALISHLARINI YO'LGA QO'YISH ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	329
Turg'unov Bahtiyor Nuriddinovich	



MARKAZIY OSIYODA SUV RESURSLARINI BOSHQARISH VA HAMKORLIKNING DOLZARB MASALALARI	334
Amanbaev Amanali Orazbaevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI TURDAGI LOGISTIKA XIZMATLARINING USLUBIY ASOSLARI.....	338
Z. Teshayev	
O'ZBEKISTON AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA XIZMATLARI SOHASINING AMALDAGI HOLATINI TAHLIL QILISH.....	343
Suyunov Asror Baxtiyorovich	
KORPORATIV BOSHQARUVDA LEADERSHIP 4.0 TAMOYILLARINI JORIY ETISH SAMARADORLIKNI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	349
Ismailov Allayor Rashidovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASH MASALALARI	355
Yusupov Farxod Adamboyevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISHNI USTUVOR YO'NALISHLARI	359
Abdullaeva Nilufar Javdat qizi	
MINTAQADA SANOAT KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHNING SOLISHTIRMA EKONOMETRIK MODELLARI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	363
Saatmurotov Shohrux Zafar o'g'li	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLI IMKONIYATLAR	369
Abdurazaqov Jasur Abdunasimovich	
RAQAMLI PLATFORMALAR YORDAMIDA NORASMIY VA YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHNING QO'SHIMCHA IMKONIYATLARI TO'G'RSIDA.....	374
Nasrullayev Hikmatullo Habibulloyevich	
O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASH MAQSADIDA "XIZMATLAR IPOTEKASI" MOLIYAVIY INSTRUMENTLARINI AMALIYOTGA JORIY QILISH MASALALARI	379
Uskenbayeva Dilnoza Boxodir qizi	
ЭКОНОМИКО-СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ КАПЕЛЬНОГО ОРОШЕНИЯ ПРИ ВОЗДЕЛЫВАНИИ ЛУКА В ДЖИЗАКСКОЙ ОБЛАСТИ.....	384
Суюнов Шохзодбек Мурод угли	
XORIJIY DAVLATLAR SANOAT IQTISODIYOTIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH TAJRIBASI (YAPONIYA, KOREYA VA GERMANIYA MISOLIDA)	389
Mansurova Sayyora Baxtiyor Kizi	
KORXONALARDA ISHLAB CHIQUARISH XARAJATLARI HISOBGA OLIISHDA XORIJ TAJRIBASINI QO'LLASH	395
Raxmatov Baxriddin Baxtiyor o'g'li	
PECULIARITIES OF THE IRRIGATION WATER DELIVERY PAYMENT IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	399
Muminov Sherzod Kholmirzaevich	
DIGITALIZATION OF AGRICULTURAL PRODUCTS FOR EXPORT	404
Azimov R.B.	
AHOLI JON BOSHIGA UMUMIY DAROMADLAR HAJMINI TREND MODELLAR ASOSIDA PROGNOZLASH	409
Xolto'rayev Islom Ilhomovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI BANDLIK SHAKLLARI	416
Sayipov Begzod Rahimovich	
TIJORAT BANKLARINING YANGI DAVR SHAROITIDA MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASH USULLARI VA INDIKATORLARI	422
Sadikov Iskandar Gayratovich	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINING SAMARADORLIGINI IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI	427
Ibrohimov Davronbek Muhammadi o'g'li	



MAHALLIY BUDJET SOLIQLI DAROMADLARI BAZASI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLAR TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	433
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
TOSHKENT SHAHRIDAGI YIRIK SOLIQ TO'LOVCHILARNING SOLIQ QARZDORLIGI TAHLILI	438
Soipov Boburmirzo Nosirjon o'g'li	
РОЛЬ ЖИЛИЩНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В СИСТЕМЕ КОМПЛЕКСНОГО РАЗВИТИЯ ТЕРРИТОРИЙ МЕЗОУРОВНЯ	446
Далиев Ахтам Шарафутдинович	
TO'QIMACHILIK SANOAT KORXONALARIDA INSON RESURSLARINI BOSHQARISHDA XORIJ TAJRIBALARINING ZARURLIGI	454
Abdullayev Dostonbek G'ofurjon o'g'li	
TURISTIK KLASSTERLARNING NAZARIY ASOSLARI VA ULARNING HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI	458
Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RESURS TA'MINOTI BOSHQARUVINING NAZARIY KONSEPSIYALARI VA MODELLARI	462
Arziqulova Oybar chin Eshquvat qizi	
XIZMATLAR SEKTORIDA RAQAMLI INNOVATSIYALAR VA MIJOZLAR EHTIYOJLARINI QONDIRISH MEKANIZMLARI	467
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ ПОДГОТОВКИ КАДРОВ В РАЗВИТИИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА	472
Базаров Бердымурад Улугмуродович, Атавуллаева Саида Джумабекмуродовна	
TURIZM SOHASIDA KADRLAR SALOHİYATINI OSHIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMI	478
Ho'jaqulov Bobur Rustam o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA DAVLATNING RO'LI	483
Nabiyeva Muxabbat Djabirxanovna	
"HOW GREEN INVESETMENTS CAN EFFECT ON ECONOMIC GROWTH IN DEVELOPING COUNTRIES"	485
Farangiz Ma'rufjonovna Pirmatova	
TIJORAT BANKLARIDA UZOQ MUDDATLI RESURSLAR MANBALARI VA ULARNING HAJMINI OSHIRISHNING ZARURIYATI	493
Abduraxmonov Akmal Nurmat o'g'li	
GLOBAL BOSHQARUV VA BARQAROR RIVOJLANISHDA YASHIL TEXNOLOGIYALARNING ROLI	498
M.Sh. Tolipov	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ	504
Буранбаева Шоира Рустамовна	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA PIYOZ YETISHTIRISHDA TOMCHILATIB SUG'ORISHNI QO'LLASH ISTIQBOLLARI	508
Suyunov Shohzodbek Murod o'g'li	
YENGIL SANOAT KORXONALARINING RIVOJLANISHIGA BOSHQARUV MADANIYATIDAN FOYDALANISHNING TA'SIRI	513
Aknazarova Zebiniso Bagdadovna	
ISHLAB CHIQRISHNI DIVERSIFIKATSIYALASH SHAROITIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZM SAMARADORLIGINI ANIQLASH USULLARI	518
Qurbaniyazov Shaxzodbek Karimovich	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISH VA JOYLASHTIRISHNING IQTISODIY VA TASHKILIY ASOSLARI	524
Salimov Burxon Abubakirovich	
"YASHIL" IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH VA UNDA ENERGIYADAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	530
Berdiyeva Aziza G'anisher qizi	



SIRKULAR IQTISODIYOTDAN KORXONA VA TADBIRKORLAR MANFAATLARI	535
Sodikov Zokir Rustamovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK SOHASIDA ME'YORIY-HUQUQIY BAZANI ISHLAB CHIQISH	541
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	
MINTAQA OZIY-OVQAT MAHSULOTLARI CHAKANA SAVDOSIDA SHADOW WAREHOUSE MODELIGA ASOSLANGAN YETKAZIB BERISH TIZIMINI JORIY QILISH	548
Ibrayimova Dilnoza Abdisherpovna	
XIZMATLAR SAVDOSI SOHASIDA O'ZBEKISTONNING XALQARO HAMKORLIK IMKONIYATLARI	555
Qodirjonov A.M.	
TO'QIMACHILIK SANOATINI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH KONSEPSIYASINI SHAKLLANTIRISH USLUBIYOTI	559
Madraximova Gulasal Ro'zimboy qizi	
ГЛОБАЛЬНЫЕ ТРЕНДЫ СМАРТ-ТУРИЗМА И ИХ ПРИМЕНИМОСТЬ К КУЛЬТУРНОМУ НАСЛЕДИЮ УЗБЕКИСТАНА	564
Салихбаев Нурсултон Равшанович	
IJTIMOIIY HIMOYA TIZIMI VA IJTIMOIIY TIBBIY XIZMATLAR O'ZARO BOG'LIQLIGINING NAZARIY ASOSLARI	572
Shanazarov Farrux Shodiyorovich	
ТЕХНИКО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ РАЗРАБОТКИ МОБИЛЬНОГО ПРИЛОЖЕНИЯ JOB BARAKA ДЛЯ РЫНКА ТРУДА УЗБЕКИСТАНА	577
Еримбетова Улбосын Маратовна	
TASHQI SAVDO VA INVESTITSIYALAR TAHLILI HAMDA ULARNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI	582
Jalolov Bekzod Sherzod o'g'li	
"O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESLAR UCHUN SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA MOLIYAVIY KO'RSATKICHLARNI TAHLIL QILISH VA RAQAMLI YECHIMLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH"	586
Azamatjon Mardayev Abdusamat o'g'li	
FARMATSEVTIKA MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARDA BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL ETISHNING ME'YORIY-HUQUQIY ASOSLARI	591
Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna	
O'ZBEKISTONDA INNOVASION TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA KADRLAR TAYYORLSH MENEJMENTINING AMAL QILISH USULLARI VA TURLARI	596
Ergashev To'liqin Shokirovich	
HUDUDIIY IQTISODIYOTNI RAQAMLI TEKNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH	602
Ibragimov Baxrom Baxodirovich	
ISLOMIY MOLIYA INSTRUMENTLARINI JORIY ETISH ORQALI O'ZBEKISTONDA MOLIYA BOZORINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI	606
Xodjayev Aziz Shovkatovich	
MAHALLIY HOKIMIYAT QAROR QABUL QILISH JARAYONLARIDA DINAMIK OMILLAR VA ULARNING INTEGRATSIYASI	611
Axmedov Farxod Raxmonjonovich	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR AUDITINI TASHKIL ETISH VA TAHLIL QILISH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH	617
Rizakulov Abdurauf Abdimutalibovich	
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ТУРИЗМА ЧЕРЕЗ КРЕАТИВНУЮ ИНДУСТРИЮ В РЕСПУБЛИКЕ КАРАКАЛПАКСТАН	623
Хошимова Камилла Навфал қизи	
IMITATION MODELDA AXBOROT NORAVSHANLIGI SABABLI YUZAGA KELADIGAN IQTISODIY SAMARASIZLIK TAHLILI	633
Qodirov Zohidjon Eralievich	



JISMONIY SHAXSLAR TOMONIDAN KREDITLARDAN FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI	637
Turdiboyeva Kumush Erkinovna	
SOG'LIQNI SAQLASH XIZMATLARI SOHASIDA SIFATNI BAHOLASH KO'RSATKICHLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	641
Usmanova Nasiba Akbarjonovna, Eshbekova Xayriniso Baxtiyorovna	
SOLIQ TO'LOVCHILAR FAOLIYATINING SEGMENTATSIYASIGA ASOSLANIB SOLIQ XAVFLARINI ANIQLASH VA BAHOLASHNING AMALIY YONDOSHUVI	648
Elbaeva M.R.	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK NAZARIY ASOSLARI VA IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	653
Hamroyev G'ayratjon Sultonovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA ISHLAB CHIQARISHNI SIFAT MENEJMENTI TAMOYILLARI ASOSIDA TASHKIL ETISHNING XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI	657
Achilov Ilmurad	
MINTAQALAR INVESTITSION SALOHİYATINI OSHIRISHNING NAZARIY VA METODOLOGIK ASOSLARI	663
Qobilov Anvar Eshpo'lotovich	
KORXONALARNING YASHIL MARKETING STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	669
Sapayev Axmed Durdibayevich	
SANOAT KORXONALARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA KO'P MEZONLI TAHLIL USULLARINI QO'LLASH.....	674
Muxammadaliyev Mirzohidjon Muxammadali o'g'li	
BOJXONA HUDUDIDA QAYTA ISHLASH BOJXONA REJIMINING AMALDAGI HOLATI TAHLILI	681
Abdullayev Shaxzodbek	
ENSURING SUSTAINABLE REGIONAL DEVELOPMENT THROUGH INTEGRATION OF RECREATION AND ECOTOURISM RESOURCES IN UZBEKISTAN	686
Shaymanova Nigora Yusupovna	
MAKROIQTISODIYOTDA ISTE'MOL VA JAMG'ARISH FUNSIYALARI VA ULARNING O'ZBEKISTONDA O'ZGARISHI TENDENSIYALARI	691
Rustamov Narzillo Istamovich	
CHAKANA SAVDONI BOSHQARISHDA "BIG MIDDLE" NAZARIYASIDAN FOYDALANISH.....	697
Yaqubov Azizbek G'anibekovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA HUNARMANDCHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING PROGNOZ VARIANTLARI	701
Ermetov Amirbek Ismailovich	
FISKAL NOMARKAZLASHTIRISH BO'YICHA XITOIY TAJRIBASI	708
Lokayev Bekzod Sherkobilovich	
SANOAT KORXONALARIDA RAQAMLI BOSHQARUV TIZIMLARI: IMKONIYATLAR VA CHEKLOVLAR.....	712
Ismatullayeva Munisxon Bori qizi	
EKOLOGIYA VA ATROF MUHITNI MUHOFAZA QILISH SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH BO'YICHA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	717
Dilshod Pulatov, Dildora Mirzaeva, Gulzora Qahharova	
TIKUV-TRIKOTAJ SANOATIDA MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISH OMILLARI VA BOSHQARUV STRATEGIYALARI	725
Mardiyev Bunyod Sirojiddin o'g'li	
BURNOUTNING OLDINI OLIISH: XODIMLAR SALOMATLIGI STRATEGIYASI	731
Ergasheva E'zoza Dilshod qizi	
O'ZBEKISTONDA KORXONALARNING TASHQI IQTISODIY FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI.....	736
Pulatova Moxira Baxtiyorovna	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA XARAJATLARNI BOSHQARISH VA HISOBGA OLIISHNING INNOVATSION USULLARI: MENEJMENT VA BUXGALTERIYANING O'ZARO INTEGRATSIYASI	742
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	



RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISH MEXANIZMLARI	748
Uzoqov Suhrobjon Do'smat o'g'li	
OLIY TA'LIMNI MOLIYALASHTIRISH MODELLARI	754
Talapova Nargiza Baxriddinovna	
ВОЗОБНОВЛЕНИЕ ДОБЫЧИ ПРИРОДНОГО ГАЗА ИЗ ТРЁХ СКВАЖИН УЧАСТКА ХОДЖАСАЯТ ГКМ ДЕНГИЗКУЛЬ	758
Набиев Шахзод Темурович, Иргашбаев Шохрух Фаррух угли, Маннафов Улугбек Умар угли	
MADANIY TURIZM INDUSTRIYASINING RIVOJLANISH IMKONIYATLARI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	764
Toxirov Dilyor Davlatovich	
MOLIYAVIY AUTSORSING NAZARIYALARI VA UNING RIVOJLANISH BOSQICHLARI	768
Babadjanov Umiddbek Kamildjanovich	
TURIZM – TARIXIY XOTIRA VA ZAMONAVIY XIZMATLAR UYG'UNLIGI IFODASI	773
Janzakov Bekzot Kulmamat o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI RAQOBATBARDOSHLIGINING MOHIYATI VA BAHOLASH MEZONLARI	777
Abdikarimova Zilola Baxramovna	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINI DIVERSIFIKATSIYALASHNING NAZARIY ASOSLARI	784
Ro'ziyeva Shaxlo Salimboyevna	
AXBOROT TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH VA TEXNIK XIZMAT KO'RSATISHNI QO'LLAB-QUVVATLASH	788
Samiyeva Maftuna Faxriddin qizi	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARI DAROMADLILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	791
Sanayev Javoxir Shovkat o'g'li	
FISCAL, MONETARY, AND CUSTOMS-TARIFF POLICIES IN ENSURING NATIONAL ECONOMIC STABILITY: EVIDENCE FROM UZBEKISTAN.....	796
Maxmudov S.T.	
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ТУРИСТИЧЕСКИХ КЛАСТЕРОВ	801
Юсупова Н.Т.	
SANOAT KORXONALARINING IQTISODIY O'SISHIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY FAKTORLAR TAHLILI	807
Rahimova Mushtariybegim Muxammadg'olib qizi	
DEMOGRAFIK O'ZGARISHLAR VA ULARNING IJTIMOIIY-IQTISODIY OQIBATLARI.....	812
Abdumalikova G.F.	
MINTAQAVIY INVESTITSIYA SIYOSATINI SAMARALI BOSHQARISHNING IQTISODIY VA INSTITUTSION ASOSLARI	821
Kenjayev Ikrom Ergashboyevich	
RAQAMLI AVIATSIYA EKOTIZIMI: AI/ML, DIGITAL TWIN VA BLOKCHEYN INTEGRATSIYASI	828
Azimova Moxinur Nozimovna	
XALQARO MOLIYA BOZORLARIDA INVESTITSIYA RISKLARINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI	834
G'afurov Sherzod Abduvaxob o'g'li	
SURXONDARYO VILOYATINING REKREATSIYA RESURSLARI VA DAVOLASH-SOG'LOMLASHTIRISH TURIZMI SALOHİYATI	839
Murtazayeva Gulrux Isabek qizi	
MINTAQALAR TURISTIK-REKREATSION IMKONIYATLARINI BAHOLASHDA ZAMONAVIY GIS USULLARINI QO'LLASH (SARIOIYO TUMANI MISOLIDA)	845
Safarov Manuchexr Axtam o'g'li	
XITOIY TAJRIBASI ASOSIDA INVESTITSIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH	852
Tirkashev Farruxjon Xolyigitovich	
TURIZM FAOLIYATINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHGA OID NAZARIY BILIMLARINING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI	857
Maxmudova Aziza Pirmamatovna	



TIJORAT BANKLARI RESURS BAZASI MUSTAHKAMLIGINI BAHOLOVCHI KO'RSATKICHLAR TIZIMI	863
Raxmanov Ilxom Xurramovich	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	871
Maxsudov Sherzod Solijonovich	
FISCAL, MONETARY, AND CUSTOMS-TARIFF POLICIES IN ENSURING NATIONAL ECONOMIC STABILITY: EVIDENCE FROM UZBEKISTAN.....	877
Mahmudov Sarvar	
ATROF-MUHITGA OID FISKAL KO'RSATKICHLAR ASOSIDA MINTAQAVIY BAHOLASH	882
Zilola Rahmatova	
XORAZM VILOYATI TUMANLARIDA EKSPORT SAMARADORLIGI: STOXASTIK CHEGARAVIY TAHLIL (SFA) ASOSIDAGI EMPIRIK YONDASHUV	887
Fozil Xolmurotov	
МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОЦЕНКИ БЕДНОСТИ: МЕЖДУНАРОДНЫЕ ПОДХОДЫ И НАЦИОНАЛЬНАЯ СПЕЦИФИКА.....	900
Мамаризоев Жахонгир Isoхонович	
EKOLOGIK VAZIYAT VA AHOLI SALOMATLIGINING PROGNOZ KO'RSATKICHLARI	905
Egamqulov Husniddin Erkaboyevich	
CHO'L HUDUDLARIDA TURISTIK RESURLARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	911
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Mavlonov Ahmadjon Muhammadovich	
КОНЦЕПЦИЯ ИДЕНТИФИКАЦИИ И ИЗМЕРЕНИЯ ЭФФЕКТОВ ЗАНЯТОСТИ В ЭКОЛОГО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ ЭКОНОМИКЕ	918
Сагидуллин Фарид Радикович	
ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИИ ГОСТИНИЧНОГО БИЗНЕСА В СФЕРЕ ПРОДВИЖЕНИЯ И СБЫТА ТОВАРОВ И УСЛУГ В ИНДУСТРИИ ГОСТЕПРИИМСТВА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	927
Бабаджанова Лола Шопулатовна	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA OZIYQ-OVQATNI RIVOJLANTIRISHDA QISHLOQ XO'JALIGINING ROLI.....	935
G'aniyev Baydulla Toshmurodovich, Bustonov Komiljon Kumakovich	
TURISTIK MINTAQALARNI RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY AHOLINING ISHTIROKINI TA'MINLASHNING AYRIM MASALALARI	943
Abduxamidov Sarvar Adxamovich	
TA'LIM KLASSTERLARI KONTEKSTIDA BOSHQARUVNING ZAMONAVIY MUAMMOLARI VA STRATEGIK YECHIMLARI: TRIPLE HELIX MODEL ASOSIDA TAHLIL.....	947
Imamova Nilufar Asamutdinovna	
EKOLOGIK TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI VA ISTIQBOLLARI.....	954
Xamdullayeva Gulhayo Ergash qizi	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI	960
Sirojiddinov Kamoliddin	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	967
Seytimbetov Kabul Serimbetovich	
AGROTADBIRKORLIK FAOLIYATINING ASOSIY FUNKSIYALARI VA RIVOJLANISH QONUNIYATLARI.....	971
Nasriddinov Xusanbek Sadriddin o'g'li	
TEMIR YO'L TRANSPORTIDA ENERGIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISH: QAYTA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARI	976
Abdusattorov Abdusamat Sobirovich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH VA OZIYQ-OVQAT MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQRISHDA MENEJMENT QARORLARINING IQTISODIY TAHLILI	981
Karieva Gulnora Abdullayevna , Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
TA'LIM TIZIMINI MOLIYALASHTIRISHDA O'QUV DASTURLARINING KAPITAL ZICHLIGI	989
Dusanov Salim Mamarasulovich	



QATTIQ CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA INNOVATSION MENEJMENTNING O'RNINI VA AHAMIYATI	995
Temirov Azizbek Voit o'g'li	
STRATEGIK REJALASHTIRISH ORQALI KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	1002
G.Ya. Muxibova, O.U. Sharifxodjayeva, O. To'rabekova	
ДЕТЕРМИНАНТЫ И ПОСЛЕДСТВИЯ МЕЖРЕГИОНАЛЬНОЙ МОБИЛЬНОСТИ РАБОЧЕЙ СИЛЫ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	1009
Шакаров Зафар Гаффорович	
TURIZM KLASTERLARIDA TIBBIY XIZMATLAR INTEGRATSIYASI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	1018
Yazdanova Shohista Tuyg'un qizi, Farxodova Shohnoz Umidbek qizi	
TELEKOMMUNIKATSIYA SOHASI KORXONALARINING INNOVATSION FAOLLIGINI OSHIRUVCHI ZAMONAVIY YONDASHUVNI ISHLAB CHIQISH	1027
Xojiyeva Nazokat Davronbekovna	
QAYTA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARINING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: O'ZBEKISTON MISOLIDA.....	1034
Shodiyeva Zarinnabonu Shodi qizi	
O'ZBEKISTON QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA KORPORATIV BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	1039
Qurbaniyozov Shaxzodbek Karimovich	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA HISOB SIYOSATINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	1044
Qurbanbayev Jurabek Eruvboyevich	
FINTECH TEXNOLOGIYALARI VA ULARNING KORXONA LIKVIDLIGIGA TA'SIRI.....	1048
Karimov Xondamir Jamshid o'g'li	
IMPROVING STRATEGIC MANAGEMENT ACCOUNTING OF INCOME AND EXPENSES	1056
Pardaeva Shakhnoza Abdinabievna	
DIGITAL SKILLS AND ACCOUNTING EDUCATION: NEEDS AND GAPS IN UZBEK HIGHER EDUCATION – CURRICULUM IMPLICATIONS FOR THE DIGITAL AGE	1061
Rustamova Iroda Bahtiyorovna	
TIJORAT BANKLARINING KREDIT XIZMATLARI: ZAMONAVIY TAHLIL VA TARAQQIYOT TENDENSIYALARI.....	1066
Jo'rayeva Zarifa Bahodir qizi	
TADBIRKORLIK FAOLIYATINING IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNINI VA AHAMIYATI	1070
Ergasheva Komila To'ra qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARINING YUQORI SIFATLI RIVOJLANISHINI TA'MINLASH	1073
Yaxshiyev Shahzod Sherali o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOTNING BARQAROR RIVOJLANISH	1079
Kuvotova Dilnora Kaxramonovna	



YASHIL IQTISODIYOTNING BARQAROR RIVOJLANISH

Kuvotova Dilnora Kaxramonovna

Tashkent International University

Mustaqil tadqiqotchisi

[ORCID: 0009-0006-2216-9933](https://orcid.org/0009-0006-2216-9933)

Email: quvatovad1lnora@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada yashil iqtisodiyot va uning barqaror rivojlanishdagi roli o'rganilgan. O'zbekistonning yashil iqtisodiyotga o'tish jarayoni, xalqaro moliya institutlari tomonidan ajratilgan kreditlar va grantlar tahlil qilingan. Moliyaviy resurslarning taqsimoti va samaradorligi, shuningdek, ekologik hamda iqtisodiy ahamiyati muhokama etilgan. Maqola natijalari asosida yashil iqtisodiyotni rivojlantirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: yashil iqtisodiyot, barqaror rivojlanish, kreditlar, grantlar, moliyaviy resurslar.

Abstract. This article examines the role of the green economy in sustainable development. The transition process of Uzbekistan to a green economy and the analysis of credits and grants allocated by international financial institutions are discussed. The distribution and effectiveness of financial resources, as well as their environmental and economic significance, are analyzed. Recommendations for further development of the green economy are provided based on the findings.

Key words: green economy, sustainable development, credits, grants, financial resources.

Аннотация. В данной статье исследована концепция «зеленой экономики» и её роль в обеспечении устойчивого развития. Проанализирован процесс перехода Узбекистана к зеленой экономике, а также кредиты и гранты, предоставленные международными финансовыми институтами. Рассмотрены распределение и эффективность финансовых ресурсов, а также их экологическое и экономическое значение. На основе полученных результатов разработаны рекомендации по дальнейшему развитию зеленой экономики.

Ключевые слова: зелёная экономика, устойчивое развитие, кредиты, гранты, финансовые ресурсы.

KIRISH

Bugungi globallashuv jarayonida dunyo iqtisodiyotida yuzaga kelayotgan tub o'zgarishlar, aholi sonining ortishi, sanoat va transport tarmoqlarining jadal rivojlanishi hamda tabiat resurslaridan ortiqcha foydalanish kabi omillar atrof-muhitga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Natijada iqlim o'zgarishi, biologik xilma-xillikning kamayishi, havoning ifloslanishi va suv tanqisligi kabi ekologik muammolar kundan-kun kuchayib bormoqda. Bu holat insoniyatni yangi, ekologik xavfsiz va iqtisodiy barqaror taraqqiyot yo'lini izlashga undamoqda.

Shu munosabat bilan so'nggi yillarda "yashil iqtisodiyot" tushunchasi xalqaro miqyosda dolzarb mavzuga aylandi. Yashil iqtisodiyot — bu tabiat resurslaridan oqilona foydalanish, atrof-muhitni asrash, energiya samaradorligini oshirish va ekologik toza texnologiyalarni joriy etish orqali iqtisodiy o'sishni ta'minlashga yo'naltirilgan iqtisodiy modeldir. U nafaqat iqtisodiy rivojlanishni, balki kelajak avlodlar uchun barqaror hayot sifatini ta'minlashni ham ko'zda tutadi.

Yashil iqtisodiyot barqaror rivojlanishning asosiy tarkibiy qismi hisoblanadi, chunki u ijtimoiy tenglik, iqtisodiy samaradorlik va ekologik barqarorlik o'rtasida muvozanatni saqlashni maqsad qiladi. Ushbu model hozirgi zamonning eng muhim muammolariga yechim topishga, xususan resurslar tanqisligi, iqlim inqirozi va ekologik muvozanat buzilishining oldini olishga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Nicholas Stern, ingliz iqtisodchisi, o'zining iqlim o'zgarishi va yashil iqtisodiyot haqidagi izlanishlarida shunday ta'kidlaydi: "Yashil iqtisodiyotga o'tish nafaqat ekologik zarurat, balki iqtisodiy imkoniyatdir. Kam uglerodli texnologiyalarga sarmoya kiritish global isishning oldini olish bilan birga, yangi ish o'rinlarini yaratadi va uzoq muddatli iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi" [1].



Robert Costanza, ekolog olim sifatida, yashil iqtisodiyotning iqtisodiy o'sishdan ko'ra "hayot sifati"ga urg'u berishini aytadi. Unga ko'ra, tabiiy kapital (ya'ni tabiat boyliklari) inson farovonligining asosi sifatida qaralishi zarur. Bu esa barqaror rivojlanish mezonlarini qayta ko'rib chiqishni talab etadi [2].

Hazel Henderson, amerikalik futurist va iqtisodchi, yashil iqtisodiyotni "odam va tabiat o'rtasidagi uzilgan aloqani tiklovchi" model sifatida ta'riflaydi. Unga ko'ra, an'anaviy iqtisodiy o'sish ko'rsatkichlari (masalan, YaIM) o'rniga yangi, ekologik va ijtimoiy ko'rsatkichlarga asoslangan baholash tizimi zarur [3].

Mohamed El Ashry, xalqaro ekologik ekspert va Global Environment Facility sobiq rahbari, yashil iqtisodiyotga o'tishni rivojlanayotgan davlatlar uchun "uzoq muddatli foyda keltiruvchi strategik qaror" deb hisoblaydi. Unga ko'ra, bu model atrof-muhitni asrash va kambag'allikni kamaytirishning eng muhim yo'lidir [4].

X. Xudoyberganov, iqtisod fanlari doktori, yashil iqtisodiyotga o'tishni O'zbekiston iqtisodiy siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri deb baholaydi. Unga ko'ra, energiya samaradorligini oshirish, qayta tiklanuvchi manbalarni rivojlantirish va chiqindilarni kamaytirish orqali iqtisodiyotni ekologik xavfsiz qilish mumkin [5].

Z. Turaev, iqtisodiyot sohasi tadqiqotchisi, yashil iqtisodiyotni "iqtisodiy islohotlar va ekologik siyosatning tutash nuqtasi" sifatida ko'radi. Unga ko'ra, yashil iqtisodiyot korxonalarni ekologik mas'uliyatga undaydi va ijtimoiy masalalarni hal etishda muhim omil bo'ladi [6].

D. Jo'rayev, iqtisodchi olim, yashil iqtisodiyot konsepsiyasining O'zbekistonda tatbiq etilishi yo'llarini o'rganar ekan, bu jarayonda davlat siyosati, qonunchilik bazasi va xalqaro tajribaning moslashuvi muhim ahamiyatga ega ekanligini ta'kidlaydi [7].

M. G'aniyev ekologiya sohasidagi tadqiqotlarida yashil iqtisodiyotni "ekologik xavfsizlikni ta'minlash va resurslardan oqilona foydalanishning asosiy yo'li" deb hisoblaydi. Unga ko'ra, ayniqsa, qishloq xo'jaligida ekologik toza texnologiyalarga o'tish dolzarb vazifa hisoblanadi [8].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga ajratilgan kreditlar va grantlarning taqsimoti, hajmi hamda samaradorligi tizimli ravishda tahlil qilingan. Nazariy adabiyotlar, rasmiy hisobotlar va statistik ma'lumotlar asosida empirik hamda solishtirma tahlil usullari qo'llanib, moliyaviy resurslarning turli sohalarga yo'naltirilishi va ularning yashil iqtisodiyot rivojiga ta'siri o'rganilgan. Shuningdek, kreditlar va grantlarning amaliy qo'llanilishi, ular orqali erishilgan natijalar hamda yuzaga kelgan muammolar tahlil qilingan. Ushbu yondashuvlar asosida mamlakatda yashil iqtisodiyotga o'tishni rag'batlantirish uchun samarali strategiyalar va takliflar ishlab chiqilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Yashil iqtisodiyotga o'tish mamlakat iqtisodiyotining atrof-muhit bilan uyg'unlashgan barqaror rivojlanish yo'lidagi asosiy bosqichlardan biri hisoblanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, yashil iqtisodiyot konsepsiyasi nafaqat ekologik muammolarni hal qilishga, balki iqtisodiy o'sish hamda ijtimoiy taraqqiyotga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Avvalo, energiya samaradorligini oshirish va qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish davlat siyosatining markaziy yo'nalishlaridan biri bo'lishi lozim. Bu nafaqat tabiiy resurslarni tejash va uglerod chiqindilarini kamaytirishga xizmat qiladi, balki iqtisodiyotga sarmoya jalb etish hamda yangi ish o'rinlarini yaratish imkonini beradi. Shu bilan birga, mahalliy ishlab chiqarish va sanoat sohasida ekologik texnologiyalarni joriy etish uzoq muddatli barqarorlikni ta'minlaydi.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, qishloq xo'jaligi sohasida yashil iqtisodiyotga o'tish ayniqsa dolzarbdir. Ekologik toza texnologiyalarni qo'llash orqali nafaqat hosildorlik oshadi, balki tuproq, suv va havo sifati yaxshilanadi. Bu esa, o'z navbatida, aholining sog'lig'i hamda hayot sifatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, agroekologik yondashuvlar va resurslardan oqilona foydalanish barqaror ishlab chiqarish tizimini shakllantirishga xizmat qiladi.

Yashil iqtisodiyotga o'tishda davlat siyosati va qonunchilik bazasining mustahkamligi muhim omil sanaladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, qonun hujjatlari va me'yoriy hujjatlarning moslashuvi, yangi ekologik standartlar joriy etilishi hamda investitsiya muhitining yaxshilanishi ushbu jarayonni tezlashtiradi. Bu esa, o'z navbatida, biznes subyektlarining ekologik mas'uliyatini oshirishga, yangi texnologiyalarni keng tatbiq etishga turtki beradi.

Jamiyatning barcha qatlamlarini — fuqarolar, korxonalar va nodavlat tashkilotlarni — jalb etish yashil iqtisodiyot konsepsiyasining muvaffaqiyatli amalga oshirilishida hal qiluvchi omil bo'lib xizmat qiladi. Aholining ekologik ongini oshirish, yashil mahsulotlar va xizmatlarga talabni kengaytirish, shuningdek, ijtimoiy mas'uliyatni yanada rivojlantirish orqali barqaror taraqqiyot jarayonlari yangi bosqichga ko'tarilishi kutilmoqda. Shu nuqtayi nazardan, ijtimoiy hamkorlik va ma'rifat targ'iboti iqtisodiy hamda ekologik maqsadlarni uyg'unlashtirishda samarali mexanizm sifatida namoyon bo'ladi.



Yashil iqtisodiyotga o'tish jarayoni o'zida katta imkoniyatlarni mujassam etib, iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida innovatsion yechimlarni keng qo'llash uchun qulay sharoit yaratmoqda. Moliyaviy manbalarni diversifikatsiya qilish, texnologik imkoniyatlarni kengaytirish va aholining axborot savodxonligini oshirish orqali bu yo'nalishda yangi sur'atga erishish prognoz qilinmoqda. Davlat tomonidan moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish, xususiyl sektorini rag'batlantirish hamda xalqaro hamkorlikni kuchaytirish yashil iqtisodiyotni rivojlantirishda asosiy turtki bo'lib xizmat qiladi.

Bundan tashqari, ilmiy-tadqiqot faoliyatini kengaytirish va innovatsion texnologiyalarni mahalliy sharoitlarga moslashtirish orqali resurslardan samarali foydalanish, energiya tejamkorlikni oshirish va ekologik xavfsizlikni ta'minlash istiqbollari kengaymoqda. Shu asosda yashil iqtisodiyot nafaqat ekologik barqarorlikni ta'minlaydi, balki yangi ish o'rinlari yaratish, iqtisodiy raqobatbardoshlikni oshirish va aholining turmush sifatini yaxshilashga xizmat qiluvchi strategik yo'nalish sifatida shakllanmoqda.

Yashil iqtisodiyotga o'tish nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshirish, balki ijtimoiy adolat va ekologik barqarorlikni ta'minlash imkonini beradi. Barqaror rivojlanish tamoyillariga muvofiq, iqtisodiy o'sishning sifat jihatlari, resurslardan oqilona foydalanish hamda tabiiy muhitni asrash bir-biri bilan chambarchas bog'liq. Shu bois, integratsiyalashgan yondashuvni qo'llash muhim ahamiyat kasb etadi.

Natijada, yashil iqtisodiyotga o'tish jarayoni nafaqat mamlakatning ekologik muammolarini hal etishda, balki global iqlim o'zgarishlariga qarshi kurashda ham o'z dolzarbligini namoyon etadi. Uzoq muddatli istiqbolda bunday yondashuv mamlakat iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirishga hamda aholi farovonligini yaxshilashga xizmat qiladi.

Yashil iqtisodiyot konsepsiyasining samarali amalga oshirilishi uchun uning asosiy yo'nalishlarini aniqlash muhimdir. Quyidagi jadvalda yashil iqtisodiyotning asosiy yo'nalishlari va ularning iqtisodiyot, ekologiya hamda ijtimoiy sohalariga ta'siri ko'rsatilgan. Bu yo'nalishlar mamlakatning barqaror rivojlanishi uchun ustuvor vazifalarni belgilaydi (1-jadval).

1-jadval. Yashil iqtisodiyot asosiy yo'nalishlari va ularning afzalliklari

Yo'nalish	Ta'rif va tavsifi	Ijobiy tomonlari
Energiya samaradorligini oshirish	Kam energiya sarfi bilan ko'proq mahsulot ishlab chiqarish	Resurslarni tejash, xarajatlarni kamaytirish
Qayta tiklanuvchi energiya	Quyosh, shamol, suv energiyasidan foydalanish	Uglerod chiqindilarini kamaytirish
Ekologik toza texnologiyalar	Atrof-muhitga zarar keltirmaydigan ishlab chiqarish usullari	Atrof-muhitni asrash, sog'lom ish sharoitlari
Ijtimoiy mas'uliyat	Korxonalarining ekologik va ijtimoiy javobgarligi	Jamiyat ishonchini oshirish, ijtimoiy barqarorlik

Ushbu 1-jadvalda yashil iqtisodiyotning asosiy yo'nalishlari hamda ularning iqtisodiyot, atrof-muhit va jamiyat uchun ijobiy jihatlari ko'rsatilgan. Energiya samaradorligini oshirish orqali resurslar tejaladi va ishlab chiqarish xarajatlari kamayadi, bu esa iqtisodiy samaradorlikni oshiradi. Qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish uglerod chiqindilarini kamaytiradi, bu holat global iqlim o'zgarishiga qarshi kurashda muhim ahamiyatga ega. Ekologik toza texnologiyalarni joriy etish atrof-muhitni asrash bilan birga, sog'lom va xavfsiz ish sharoitlarini yaratishga xizmat qiladi. Ijtimoiy mas'uliyat korxonalar bilan jamiyat o'rtasidagi ishonchni mustahkamlab, barqaror rivojlanish uchun mustahkam zamin yaratadi. Shu bilan birga, ushbu yo'nalishlarning birgalikda amalga oshirilishi yashil iqtisodiyotning samaradorligini oshirib, barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishni ta'minlaydi (2-jadval).

2-jadval. Yashil iqtisodiyotga o'tishda yuzaga keladigan muammolar va ularni hal etish yo'llari

Muammo	Sababi	Taklif etilayotgan yechimlar
Moliyaviy resurslarning yetishmasligi	Investitsiyalar kamligi	Davlat subsidiyalari, kredit imtiyozlari
Texnologik imkoniyatlarning cheklanishi	Mahalliy ishlab chiqarish texnologiyalari zaifligi	Innovatsiyalarni rivojlantirish, xorijiy tajriba
Aholining ekologik ongining pastligi	Ta'lim va ma'rifat yetishmasligi	Ekologik targ'ibot, ommaviy axborot vositalari
Qonunchilik bazasining zaifligi	Moslashtirilmagan va eskirgan me'yoriy hujjatlar	Qonunlarni modernizatsiya qilish



Ikkinchi jadvalda yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida duch kelinadigan asosiy muammolar hamda ularni bartaraf etish bo'yicha taklif etilayotgan yechimlar ko'rsatilgan. Moliyaviy resurslarning yetishmasligi, avvalo, investitsiyalar hajmining kamligi bilan bog'liq bo'lib, bu holatni bartaraf etish uchun davlat tomonidan subsidiyalar va kredit imtiyozlari berilishi zarur. Texnologik imkoniyatlarning cheklanishi esa mahalliy ishlab chiqarishning zaifligi bilan izohlanadi. Shu bois innovatsiyalarni rivojlantirish, xorijiy tajribani o'zlashtirish va ilg'or texnologiyalarni joriy etish ushbu muammoni hal etishga xizmat qiladi. Aholining ekologik ongining pastligi ta'lim tizimi hamda ommaviy ma'rifat ishlari orqali bartaraf etilishi lozim. Qonunchilik bazasining zaifligi esa modernizatsiyani talab etadi, bu esa yashil iqtisodiyot yo'nalishida barqaror yuridik asos yaratishga yordam beradi. Ushbu yechimlar bosqichma-bosqich amalga oshirilsa, yashil iqtisodiyotga o'tish jarayoni tezlashadi va samaradorlik sezilarli darajada oshadi.

Yashil iqtisodiyotni rivojlantirish uchun moliyaviy resurslarni ta'minlash muhim ahamiyat kasb etadi. So'nggi yillarda O'zbekistonda ushbu yo'nalishni qo'llab-quvvatlash maqsadida xalqaro moliya institutlari tomonidan kreditlar va grantlar ajratilmoqda. Quyidagi jadvalda 2024-yilda O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni rivojlantirish uchun ajratilgan asosiy kreditlar hamda ularning yo'naltirilgan sohalari keltirilgan. Ushbu mablag'lar energiya samaradorligini oshirish, iqlim o'zgarishiga moslashish, qayta tiklanadigan energiya manbalarini rivojlantirish va yashil texnologiyalarni joriy etishda muhim rol o'ynaydi.

3-jadvalda O'zbekistonning yashil iqtisodiyotni rivojlantirish yo'lida 2024-yilda xalqaro moliya institutlari tomonidan ajratilgan kreditlar va grantlar ko'rsatilgan. Jadvaldan ko'rinib turibdiki, eng katta hajmdagi mablag'lar Osiyo Taraqqiyot Banki (ADB) hamda Osiyo Infratuzilma Investitsiyalari Banki (AIIB) tomonidan ajratilgan bo'lib, har biri 250 million AQSh dollarini tashkil etadi. Ushbu kreditlar asosan iqlim o'zgarishiga moslashish, energiya samaradorligini oshirish, suv va yer resurslarini boshqarish kabi sohalarga yo'naltirilgan (3-jadval).

3-jadval. 2024-yilda yashil iqtisodiyotga o'tish uchun ajratilgan kreditlar va grantlar [9-13]

Manba	Kredit miqdori AQSH dollari	Maqsad va yo'naltirilgan sohalari
Osiyo taraqqiyot banki	\$250 million	Iqlimga moslashish va uglerod chiqindilarini kamaytirish, transport va energetika sohalarida islohotlarni qo'llab-quvvatlash.
Osiyo infratuzilma investitsiyalari banki	\$250 million	Iqlimga moslashish boshqaruvini kuchaytirish, suv va yer resurslarini boshqarish, energiya samaradorligini oshirish.
Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki	\$10 million	Energiya samaradorligini oshirish, yashil texnologiyalarni joriy etish, gender tengligini ta'minlash.
Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki	\$10 million	Ayollar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlash, yashil moliyalashga kirishni yaxshilash.
Jahon Banki	\$7.5 million	Uglerod chiqindilarini kamaytirish, energiya samaradorligini oshirish, toza energiya manbalariga o'tish.
Global green growth institute	\$6.5 million	Barqaror qishloq xo'jaligi va o'rmonchilikni rivojlantirish, yashil moliyalashni qo'llab-quvvatlash, karbon bozorlarini yaratish.

Yevropa Tiklanish va Taraqqiyot Banki (EBRD) tomonidan ikki alohida loyiha uchun jami 20 million AQSh dollari ajratilgan bo'lib, ular energiya samaradorligini oshirish va yashil moliyalashtirishga yo'naltirilgan. Jahon Banki hamda Global Green Growth Institute (GGGI) tomonidan ajratilgan kreditlar esa uglerod chiqindilarini kamaytirish, barqaror qishloq xo'jaligini rivojlantirish va yashil texnologiyalarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan.

Umuman olganda, ushbu moliyaviy yordamlar O'zbekistonning yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonini tezlashtirish, ekologik barqarorlikni ta'minlash va yangi iqtisodiy imkoniyatlarni yaratishda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yashil iqtisodiyot barqaror rivojlanishning ajralmas qismi bo'lib, u ekologik, iqtisodiy va ijtimoiy sohalarda uyg'un taraqqiyotni ta'minlashga qaratilgan. Bugungi kunda global iqlim o'zgarishlari, resurslarning cheklanganligi va atrof-muhitning ifloslanishi kabi muammolar yashil iqtisodiyotning ahamiyatini yanada oshirmoqda. O'zbekistonning yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasi mamlakat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylangan.

Maqolada keltirilgan ma'lumotlarga ko'ra, O'zbekiston xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikda yashil iqtisodiyotni rivojlantirish uchun sezilarli moliyaviy resurslarni safarbar etmoqda. Ushbu kreditlar va grantlar energiya samaradorligini oshirish, qayta tiklanadigan energiya manbalarini kengaytirish, chiqindilarni kamaytirish



va uglerod chiqindilarini qisqartirish kabi strategik sohalarga yo'naltirilgan. Bu jarayon mamlakatning iqlim o'zgarishlariga moslashish hamda atrof-muhitni asrashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Shuningdek, yashil iqtisodiyotga o'tish nafaqat ekologik xavfsizlikni ta'minlashga, balki yangi ish o'rinlari yaratish, iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish va ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlashga ham imkon beradi. O'zbekiston tajribasi shuni ko'rsatadiki, bu jarayonni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun davlat siyosatining aniq belgilangan yo'nalishlari, samarali qonunchilik bazasi va xalqaro hamkorlik muhim ahamiyatga ega.

Kelajakda yashil iqtisodiyotni yanada rivojlantirish uchun innovatsion texnologiyalarni joriy etish, aholining ekologik madaniyatini oshirish va xususiy sektorni rag'batlantirish zarur. Shuningdek, barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishda hududlararo hamda xalqaro darajadagi hamkorlikni kuchaytirish lozim.

Yashil iqtisodiyot siyosatini yanada takomillashtirish uchun quyidagilarni amalga oshirish tavsiya etiladi:

- davlat siyosatini kuchaytirish va yashil iqtisodiyotga oid qonunchilikni takomillashtirish;
- qayta tiklanadigan energiya manbalarini rivojlantirish va energiya samaradorligini oshirish;
- xususiy sektorni moliyaviy rag'batlar orqali qo'llab-quvvatlash;
- aholining ekologik madaniyatini oshirish maqsadida ta'lim va targ'ibot ishlarini kengaytirish;
- xalqaro hamkorlikni mustahkamlash va ilg'or tajribalarni amaliyotga joriy etish.

Xulosa qilib aytganda, yashil iqtisodiyotga o'tish O'zbekiston uchun nafaqat atrof-muhitni muhofaza qilish, balki iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishni yanada mustahkamlashda muhim strategik yo'nalish hisoblanadi. Shu bois mamlakatda ushbu sohani qo'llab-quvvatlash va rivojlantirishga qaratilgan siyosiy, iqtisodiy hamda ijtimoiy choralar doimiy ravishda takomillashtirib borilishi zarur.

Foydalangan adabiyotlar ro'yxati:

1. Stern N. The Economics of Climate Change: The Stern Review. – Cambridge: Cambridge University Press, 2007. – 712 p.
2. Costanza R. Ecological economics: the science and management of sustainability. – New York: Columbia University Press, 1991. – 275 p.
3. Henderson H. Ethical Markets: Growing the Green Economy. – White River Junction, VT: Chelsea Green Publishing, 2006. – 256 p.
4. El-Ashry M. Sustainable development and environmental protection: global challenges and strategies // International Journal of Environmental Studies. – 2002. – Vol. 59(1). – P. 1–12.
5. Xudoyberganov X. Yashil iqtisodiyot va uning O'zbekistonda joriy etilishi muammolari // Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar. – 2020. – №5. – B. 45–51.
6. Turaev Z. Yashil iqtisodiyot: nazariy asoslari va amaliy yondashuvlar // Iqtisodiy fanlar axborotnomasi. – Toshkent: Iqtisodiyot va ta'lim, 2021. – №3. – B. 20–27.
7. Jo'rayev D. O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni rivojlantirish istiqbollari // Barqaror rivojlanish va ekologiya. – 2022. – №2(14). – B. 33–39.
8. G'aniyev M. Qishloq xo'jaligida yashil texnologiyalarni joriy etishning ekologik ahamiyati // Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish. – 2021. – №4. – B. 28–34.
9. Asian Development Bank. Uzbekistan: Projects and operations [Elektron resurs]. – Mode of access: <https://www.adb.org/countries/uzbekistan/main>.
10. Asian Infrastructure Investment Bank. Uzbekistan [Elektron resurs]. – Mode of access: <https://www.aiib.org/en/countries/uzbekistan/index.html>.
11. European Bank for Reconstruction and Development. Uzbekistan [Elektron resurs]. – Mode of access: <https://www.ebrd.com/uzbekistan.html>.
12. World Bank. Uzbekistan: Projects and operations [Elektron resurs]. – Mode of access: <https://www.worldbank.org/en/country/uzbekistan>.
13. Global Green Growth Institute. Uzbekistan [Elektron resurs]. – Mode of access: <https://gggi.org/country/uzbekistan>.



IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.



Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>